

Kwestionariusz I. (8048)

- b) Zestawica w Z. S. S. R. 14.1
- 1) Berdych Dioniza Miódzra Ochotnicka
lat 18; uczenica 8063
- 2) Inna 16 listop. 1939r. wymucona nas z dziat-
ki, która wojskowej, która znajduje się
w pow. rówieńskim na Polymiu - Osada
Bajonówka. Z majątkiem znajdującym się
tylko na jednym wosie (bo nigdy nie por-
wolono nigdzie) odwieziono nas z Łaski,
na ulice Równego, mówiąc: "idźcie
gdzie chcecie". Prędy zwalono na ulic-
ne brzo (była jeniec i desce nie szły
wody), zabrali konie ze sobą i mieli
na osady, by je niszczyć, Mamma sama
była świadkiem tej marudności,
bowiem poszła na osadę myślała, że
dostanie trochę kartofli, bo pół-wotka
wristego w dniu mynowem już skończyła się.

Ukraińcy gotowali drob, smarzyli mięso iwiniskie
pili domowe uwarne wino, którego nie byliśmy
wstanie zabrać. Uboże i śloma ze słogów
prawie były już wyprzedane. Na widok
mamusia, zaczęli grozić jej nieważąc przy tym
ponyżek słów, poczym mamusia odeszła z miernym
W Kłownem ja z mamusią pracowałyśmy jako
kelnerki - pomywaczki, a Tatus' jako stróż, zaci-
tając ulice. Tak trwałyśmy do 10 lutego 1940 zosta-
liśmy wywiezieni do Rosji na

8068
3) Posiołek Potolniewica; rejon Grania; obł. Gor-
kij. Roboty w lesie.

4) Rodziny, które miały ponad 2 robotników,
mieszkały w osobnych pokojach — czas u nas 200
ja tylko pracowały, brat i siostra młodsi z powodu
wzroku nie zdolni byli do pracy / rodzice, bożiem w 1940
już wiosną zmarli / i my do końca mieszkałyśmy
w osobnym baraku gdzie w jednej sali było około 70 osób
Pluskury, wiatr dmąca od połogi dawał się dobrać w znoju.
O czystości nie było dbano, często brak było mydła i
skądś, ale kto chciał to pomógł w tym.

5) Posiołek składający się głównie z osadników wojennych
i kłimienych. Poziom umysłowy poziom. Moralność do
nysoka.

6) O godz. 6-tej rano już „byggachier” sprawował strażnic
u nas robotnie. O godz. 9-tej zwiadamia imiadanie.
Od 10 — 13 godz. znów praca. Obiad trwał 1 godz.

Od 14 - 18 - godz. amowa praca. Po pracy przycho-
dzitam do baraku i jadamy corniebracki bratam zio do
prania bielizny, do mycia i t.d. Po wybuchu wojny
rozpisano - niemieckiej, niedzieli takie nie mialem
zmobilizowany wolnej od pracy. Uchylecie zio od pracy
albo spozniwiecie zio na niezgodnie z godzinami pociggaio
za soba egoty, odciaganie z zarobkow, albo niezgodnie.
Kawaly brigadier "do statystyki zio pedulo do pracy wiece
za niczego, ze Polacy pracowal nie mnioge, uzywajac
nas "kutakami" burziazami" "Synagogochenie bylo tak, maile
do 100 niemiecki niemieckie, co wystarczalo zaledwie
na wyzyczenie niemieckiej, mniogi tylko o riadkiej jarmy"
i suchym branyym 400 gr. Kawaletu chleba. Sprzedawial
na wyzyczenie niemieckiej, mniogi tylko o riadkiej jarmy"
mniogi 100 200 gr. Chleba, ktory tak jak i mniogi
ba bylo wykupowal. O dokupieniu odwiecia nie bylo
mowy. Dodawaly zioi szkolceistka, Naturalnie byly
mimima lue mniogi, ale ja nie mialem uson rozpatrywac zio
sronaj w tej sprawie. Byli Polakia mniogie robila kilka
rasy, przedstawienia i iadne co sporodowalo, za komen-
dant zabronil umiescienia przedstawien, bo mniogie
rozpisala w szkole chwalia Polakow.

4) Przed amnestią stowanki NK.K.V.D. byly ostre i odraca-
jace, laci po amnestii moiuwa bylo do rasy ich przykladu
Przed amnestią czezo pediono masne prymusente
zebrania propagnjac komunizm, kazige zapomniec o Polaca
tu wasze zycie i wasza simier! "Polaka na nielicz pnapa-
"Ja! Wasz bantowniczny naroid jui nigdy nie ozyje!"
i wiele wiele takich idan. Zwzagle po takich zebraniach
bilku Polakow przynano do komendanta na postuebanie

5) Na posioroku byly hospitali i doktor Rozjann
o ma ogromna ilosc chorujacych usotyus za maly
byl hospital i za grupa byla wia lekarsha to tu
na cazy posiorok liczacy z pociatku do 60 3 tysicy, poi-
mei do 1000 zmarlo do naszoj rzejardu na polad
nie do Urbelestaru + j. 10 listy, 1941 r. zmarlo 346
do 3 50 mib, i matnej roddiny zmarli na
tyfus: brat 5 - do tetni Miercy Stan den 4 IV. 1940 r

Mamusia Maria Berdžel⁴ du. 4¹. 1940 r. i Tabak
Franciszek dn. 6¹ III. 1940 r. Waryscy #F. chorowaliśmy
ciężko na tyfus, ale trójka nas wyciągnęła.
Rodzice zmarli w baraku, bo nie chcieli wnieść ich
do szpitala, a brat zmarł w szpitalu.

9) Bogdąc na północny otrzymany wam i przysłać
listy z Warszawy. 8063

10) 3 czerwca 1940 r. otrzymałismy awans i niemal
cały pułk wyjechał na północ do Szabelki's-
tala. Dnia 1 stycznia byłem na miejscu
pod Bucharę w kołchozie Kuzni - Diskard
Wabkent - rejon. 8. IV 1940 zostałem na placówce
polskiej w Bucharę i tu dostałem pracę a rodzinę stało
zostało wzięte do sierotnicy. Dozłodzi awansy
się o tworeniu z żony i juncerek w Quirane,
matychmat dnia 20¹ V. 42 r. wstąpiłem do woj.

M. ochot. Berdželowa

20. III. 1942m